

SØR-VARANGER KOMMUNE
PLAN- OG BYGGESAKSAVDELINGEN

JUSTISDEPARTEMENTET	
15 APR 2009	
SAKSNR:	200801143
AVDELING:	LOV/EO/TEH
DOKNR:	189
ARKIVIDE:	

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep

0030 Oslo

Vår ref.: Arkivkode: K1- Saksnr.: 09/534/4	Deres ref.:	Dato: 14.04.2009
Saksbehandler: Halvard Kvamsdal	Direkte innvalgsnr.: Tlf: 78 97 74 94 Faks: 78 97 76 81	Epostadresse: postmottak@svk.no

NOU 2007:13 DEN NYE SAMERETTEN - HØRINGSUTTALELSE

Det vises til Justis- og Politidepartementets utsendelse av NOU 2007:13 "Den nye same-retten". Sør-Varanger formannskap har vedtatt å avgj følgende høringsuttalelse:

Til forslaget om ny Hålogalandslov

Sør-Varanger kommune ser det som svært positivt at et stort flertall av medlemmene i Same-rettsutvalget II har funnet en løsning for forvaltningen av statsgrunn i Troms og Nordland som gir større lokal innflytelse enn i dag. Hålogalandsallmenningen balanserer på en god måte de samiske materielle og kulturelle interesser mot den øvrige lokalbefolkning.

SRU II har ikke bare lyktes med å innarbeide nasjonale forpliktelser etter ILO-konvensjon 169 og konvensjonen om sivile og politiske rettigheter på en tilfredsstillende måte. Forslaget om en regional inndeling, med selvstendige utmarksstyrer som forvalter de fornybare ressurser, innebærer en klart bedre oppfølging av Europarådets charter om lokal nærhet mellom myndighetsutøvelse og borgerne, enn modellen som ble valgt i Finnmarksloven.

Sør-Varanger kommune anbefaler at departementet i det videre arbeid med Hålogalands-loven også legger opp til en revisjon av Finnmarksloven som åpner for en tilsvarende organisering i Finnmark, med FeFo som grunneier og regionale utmarksstyrer i Øst- og Vest-Finnmark. Sør-Varanger kommune mener dette er et nødvendig grep for å gjenvinne lokal innflytelse, allmenn respekt og demokratisk kontroll i forvaltningen av utmark og andre fellesressurser blant Finnmarks befolkning.

Til forslaget om ny Saksbehandlings- og konsultasjonslov

Sør-Varanger kommune ser ikke behov for at det vedtas en egen saksbehandlings- og konsultasjonslov for samiske spørsmål. Det er uheldig om denne type saker i Finnmark skal saksbehandles parallelt etter flere ulike lover og forskrifter. Dette vil være svært arbeids-krevende, innebære økte kostnader, og kan føre til unødige og uoversiktlig byråkrati. I sin konsekvens vil dette bety forlenget saksbehandlingstid og dårligere service for befolkningen.

Kommunen anbefaler at departementet alternativt fremmer forslag om å innarbeide relevante saksbehandlingsregler i Forvaltningsloven. Samtidig med at Finnmarkslovens § 4 oppheves og FOR 2007-06-11 nr 738 (Sametingets retningslinjer) innarbeides i rikspolitiske retningslinjer til Plan- og bygningsloven, jfr. senere kommentar til forslagene om endringer i denne lov.

Sør-Varanger kommune går primært i mot at konsultasjoner med Sametinget og andre samiske interesser på kommunalt nivå skal *lovfestes*. Forslaget går vesentlig lenger enn Statens forpliktelser etter ILO-konvensjon 169. Sør-Varanger kommune tror heller ikke at en slik lovfestet *plikt* vil fremme den gode vilje ("good faith") til løsningsorientert dialog som konvensjonens artikkel 6(2) forutsetter.

Kommunen anbefaler, før man går lovveien, å basere konsultasjoner på alle forvaltningsnivå på avtaler. Det kan være naturlig å involvere Kommunenes Sentralforbund i et arbeid med veileder til hvordan slike avtaler bør utformes.

Dersom departementet velger å følge SRU II i spørsmålet om lovfestet konsultasjonsplikt, mener Sør-Varanger kommune at denne bør begrenses til områder av *særlig viktighet* for samisk levesett, og hvor det gjennom annet lovverk ikke er gitt generelle bestemmelser om obligatorisk varsling og høringsfrister. Det må da også gis mer konkret anvisning på hvem som på kommunenivå skal anses som "representanter" etter lovforslagets § 14 c) til e). Det forutsettes at bestemmelsen ikke gir en individuell rett, og at organisasjoner må være representative for de *lokale* samiske interesser.

Sør-Varanger kommune forutsetter videre at lovforslagets § 25 ikke skal innebære rett til å oppnevne medlemmer til organ som er sammensatt gjennom direkte valg, eller som velges av og blant slike organs folkevalgte medlemmer, jfr Kommunelovens §§ 8 og 10a. Det forutsettes også at den/de som skal tiltre nemnder, råd og utvalg på kommuneplan oppfyller kravene til valgbarhet etter Kommunelovens § 14.

Lovteksten er uklar på hvem som skal definere hvilke samiske interesser som har krav på representasjon, om disse skal være fast medlem av vedkommende organ, eller bare skal tiltre under saker som berører spørsmål som er nevnt i paragrafens første punktum. Likeledes regler for stemmebegrensning hvis flere samiske interesser skal ha rett til representasjon i besluttende organ.

Til forslaget om endringer i Plan- og bygningsloven

Sør-Varanger kommune konstaterer at det allerede i plandelen til ny Plan- og bygningslov, som trer i kraft 01.07.2009, er tatt inn enkelte lovforslag fra SRU II, bl.a. Sametingets innsigelsesrett.

Kommunen finner grunn til å understreke at Plan- og bygningsloven *ikke* er en rettighetslov, men en nøytral lov som skal avveie ulike hensyn. Ut fra dette vil Sør-Varanger kommune gå sterkt i mot forslaget til ny § 17-3. SRU II synes her å gå vesentlig lenger i å gi Sametinget rett til å fastsette retningslinjer enn det er åpnet for i Finnmarkslovens § 4. Slik lovteksten er utformet legges det ikke opp til departemental godkjenning, bare en rett til, etter *klage*, å prøve om planretningslinjene ligger innenfor lovens intensjoner.

Kommunen mener prosedyre for denne type retningslinjer må følge konsultasjonsavtalens prinsipper, og at det er *departementet* som fastsetter de nødvendige bestemmelser i medhold av lovforslagets § 17-1.

Til forslaget om endringer i Reindriftsloven

I NOU 2001:35 ble det påpekt et behov for å avklare rettsforholdet for enkelte driftsenheter i Sør-Varanger. I kommunens høringsuttalelse ble det den gang fremhevet at disse enheter

rettighetsmessig måtte bli behandlet på samme måte som samiske driftsenheter. Spørsmålet ble ikke behandlet i Ot. prp. nr. 25 (2006-2007). Når SRU II nå inkluderer disse områder i sin oversikt over beitedistrikt, forutsettes at kommunens standpunkt er akseptert.

Kommunen mener loven fortsatt, av hensyn til plantegjenvekst og/eller bufebeite, bør gi mulighet til midlertidig fredning av områder mot reinbeite. For slik fremtidig fredning bør det heller vurderes ordninger med kompensasjon til berørte siidaer i fredningstiden.

Sør-Varanger kommune har merket seg at SRU II konsekvent har foreslått at begrepet "adgang" endres til "rett" i lovens kapittel 3. Kommunen mener dette er uheldig, hvis det ikke samtidig gis en klar avgrensning av "rettens" innhold.

SRU II er selv inne på at forslaget til § 21 kan åpne for en form for "snikhyttebygging", selv om faren anses liten på grunn av restriksjoner på omsetteligheten. For ytterligere å begrense muligheten for slik omgåelse av kommunale arealplanbestemmelser, må det gis en anvisning på hva som skal kunne betraktes som "nødvendige" bygg i utmark, retten klart avgrenses til byggverk innenfor vedkommende siidas beiteområde, og bare gjelde utøver som har reindrift som hovednæring, jfr. lovens § 32.

Kommunen er tilfreds med at retten til motorisert ferdsel i utmark skal begrenses til nødvendig kjøring i samsvar med distriktsplan. Kommunen slutter av dette at all annen kjøring, eller bruk av andre kjøretøy enn de som er oppgitt i plan innsendt til kommunen fra distriktsstyret, i utgangspunktet er ulovlig og krever særskilt dispensasjon.

Flytteleier har tradisjonelt hatt et sterkt vern i kommunal arealplanlegging. Den endring som foreslås i § 22, fra "tradisjonelle" til "nødvendige" flytteleier, vil kunne båndlegge nye, store, areal i mange kommuner, utenfor de ordinære beiteområder. Kommunen mener retten må være betinget av at Reindriftsforvaltningen finner nye flytteleier påkrevd.

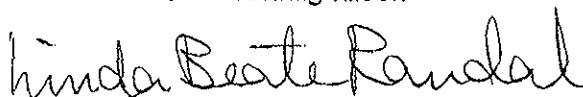
Sør-Varanger kommune er, på prinsipielt grunnlag, uenig i at flyttsamers adgang til elgjakt skal vurderes på samme måte som innenbygdsboende i alle kommuner hvor de har beiterett. Dette vil medføre en forfordeling ved trekning av jaktfelt, som ikke kan oppfattes som en hevdvunnet veiderett. Kommunen tror en gjennomføring av dette forslag bare vil øke motsetninger mellom fastboende og reindriften, med fare for et etnisk betinget økt konflikt-nivå.

Til forslaget om endringer i Bergverksloven

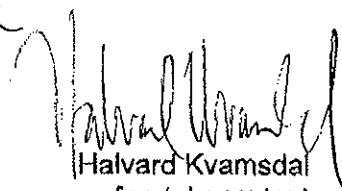
Sør-Varanger kommune har fått forståelse av at regjeringen vil legge frem forslag til ny Minerallov i løpet av vårsesjonen. Samtidig er det kjent at det er avviklet en rekke konsultasjonsmøter mellom Sametinget og regjeringen om saken, etter at Ot. prp. nr. 35 (1998-1999) ble trukket tilbake. Innholdet i, de ulike standpunkt og konklusjoner av, samtalene har ikke vært tilgjengelig for offentligheten.

Sør-Varanger kommune vil på denne bakgrunn oppfordre regjeringen til å sende nytt lov-forslag ut på høring, gjerne med kort frist, og inkludere forslagene fra SRU II i denne, i den grad de ikke allerede ligger i departementets forslag.

Med vennlig hilsen

Linda Beate Randal
ordfører

Halvard Kvamsdal
førstekonsulent